

AHMET NEDİM SERVET TÖR: TÜRK'ÜN DESTANI**Elmas ŞAHİN*****Özet**

Uzun yıllar Harbiye Nezareti memurluğunun yanı sıra kısa bir süre müsteşar yardımcılığı da yapmış, Osmanlının son yıkılış dönemlerine tanıklık etmiş ve milli edebiyat döneminde milli hislere tercüman olmuş ancak tozlu raflara terk edilmiş bir yazar olan Ahmet Nedim Servet Tör (1871-1947), bu çalışmada gün ışığına çıkarılacaktır.

Müslümanlara Mahsus Kurtuluş Yolu (1913), *Tatlı Ümitler... Acı Sözler* (1913), *Türk'ün Destanı* (1914), *Cenk Destanı* (1915), *Namaz* (1915), *Defter-i Hatırat* (1912-1916) gibi eserlere imza atan Ahmet Nedim'in Osmanlıca olarak kaleme aldığı, kırk beş kıtalık Türk'ün Destanı adlı uzun manzum eseri Türkçeye çevrilerek incelenecektir.

Anahtar Sözcükler: Türk'ün Destanı, milli edebiyat, Türk ordusu, vatan ve millet

AHMET NEDİM SERVET TÖR: THE EPIC OF THE TURKS**Abstract**

Having been an undersecretary of deputy for a short period of time, as well as the officer in Ministry of Defense for many years, witnessing the collapse of the Ottoman period, and addressing the national feelings during the period of national literature, Ahmet Nedim Servet Tor, as an author who was abandoned the dusty shelves, will come into the light of day in this study.

A long poem in verse in Ottoman called *Epic of Turks* with forty-five stanzas of Ahmet Nedim who wrote works such as *Path of Liberation Specific to Muslims* (1913), *Fresh Hopes... Bitter Words* (1913), *The Epic of the Turks* (1914), *Epic of Fight* (1915), *Prayer* (1915), *Book of Memoir* (1912-1916), will be studied by translated in Turkish.

Key Words: Epic of Turks, national literature, Turkish military, homeland and nation

Ahmet Nedim Servet Tör: Hayatı ve Edebi Kişiliği

Müslümanlara Mahsus Kurtuluş Yolu (1913), *Tatlı Ümitler... Acı Sözler* (1913), *Türk'ün Destanı* (1914), *Erbâb-ı Hamiyyet ve Basiret: Gazeteler Ne Diyor?* (1914), *İzci Keşşaf Türküsü- Ah Rumeli* (1914), *Cenk Destanı* (1915), *Namaz* (1915), *Defter-i Hatırat* (1912-1916 yılları arasında kızı Hatice Nevhiz Türkmen (1912-1993) için tuttuğu günlük) gibi eserlere imza atan, uzun yıllar Harbiye Nezareti'nde memurluk yapan Ahmet Nedim Servet Tör (1871-1947), bir süre müsteşar yardımcılığı görevinde de bulunmuş Osmanlının son yıkılış dönemlerine tanıklık etmiş, Balkan Harbi'ni, 1. Dünya Savaşı'nı, Kurtuluş Savaşı'nı görmüş Millî Edebiyat Dönemi yazardır.

* Yrd. Doç. Dr.; Çağ Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, elmassahin@yahoo.com.

Kültür ve sanat adamı Vedat Nedim Tör'ün babası olan Ahmet Nedim Servet Tör, ikinci ve sekizinci dönemler CHP Gümüşhane mebusluğu yapan, Mekke'ye şapkayla girip Atatürk'ü temsil eden ilk milletvekili olarak adından söz ettiren Miralay Edip Servet Tör'ün ağabeyidir. Babası Ferit Mehmet Servet Paşa (?-1918), annesi ise İfakat Hanım (?-1919)'dır. Üç oğlu olan Ferit Bey'in en büyük oğlu Ahmet Nedim Servet, ikincisi Edip Servet (1879-1960) ve üçüncüsü de Fikri Servet Bey (1892-1955)'dir.

Ahmet Nedim'in, karısı Behice hanımdan bir oğlu ve iki kızı olur. Oğlu Vedat Cumhuriyet döneminin tanınmış kültür ve sanat adamı olarak adından söz ettirir, büyük kızı Nevhiz Türkmen, Yüksek mühendis, Ord. Prof. Abudah Türkmen ile ve en küçük kızı Gülgün Aysay ise Op. Dr. Faik Aysay ile evlenir.

9.4.1985 tarihinde Oğlu Vedat Nedim Tör'ün vefatı dolayısıyla Milliyet Gazetesinde verilen başsağlığı mesajından az da olsa Ahmet Nedim Tör'ün soyağacı hakkında bilgi ediniyoruz: “Yemen ve İzmir kumandanı merhum Ferit Servet Paşa ve merhume İfakat Hanımefendi'nin torunu, merhum Nedim Servet ve Behice Tör'ün oğlu merhum Edip ve Fikri Servet Tör'ün yeğeni Alice Tör'ün altmış senelik sevgili eşi, Engin ve Manuella Tör'ün babaları, Eren Serra Tör'ün dedeleri, Nevhiz Türkmen ve Gülgün Aysay'ın ağabeyleri, merhum Ord. Prof. Abdullah Türkmen, Op. Dr. Faik Aysay'ın kayınbiraderi, Türkmen, Oswald, Aysay, Timurkan, Selgil, Harunoğlu, Ertuğ Solaksubaşı ailelerinin dayı ve amcaları eski basın yayım umum müdürlerinden basın camiasının ve edebiyatımızın mümtaz simalarından, eski radyo evi müdürü ve Türk folklorunun büyük insanı Dr. Vedat Nedim Tör 9.4.1985 Salı günü vefat etmiştir (Milliyet, 11 Nisan 1985, s.7).

Ahmet Nedim, yazar olarak çok fazla tanınmasa da dönemin mili edebiyatçıları Mehmet Akif Ersoy, Ömer Seyfettin, Ali Canip Yöntem, Enis Behiç Koryürek, Celal Sahir Erozan, Hakkı Süha, Hamdullah Suphi Tanrıöver, Mehmet Emin Yurdakul, Yusuf Ziya Ortaç, Orhan Seyfi Orhon gibi memleket meseleleriyle yakından ilgilenmiştir.

Vatan ve millet sevgisini ayakta tutan manzum ve nesir türünde eserler kaleme alarak milli hislere tercüman olan, Balkan ve Çanakkale Savaşları sırasında halkı ve orduyu yüreklendirici şiirler ve yazılar neşreden Ahmet Nedim'in edebiyatçı yönüne bugüne değin pek değinilmemiştir.

Cenk Destanı ve Namaz adlı şiirleri Türkçeleştirilerek Çanakkale için yazılan eserler listesinde yer almış ve sadece o kadarı edebiyatımıza yansımıştır. Yazar ve eserleri ile ilgili bir inceleme yapılmamıştır. Ahmet Nedim'in hayatı ya da eserleri ile ilgili bir araştırma ya da bilgiye de kendi yazdığı Nevhiz'in Günlüğü “Defter-i Hatırat” dışında da rastlanmamıştır.

Nevhiz'in Günlüğü (2000) Kaya Şahin'in çevirisiyle yayınlanınca özellikle de 2008'deki ikinci baskıyla edebiyat çevrelerinin az da olsa ilgisini çeker. Günlük üzerine Nevin Meriç'in *Ahmet Nedim ve Nevhiz'in Günlüğü: Başkasına Yazılan Bir Günlüğün Anatomisi* (2011) adlı yazı kaleme alınmış, bunun dışında da ne Ahmet Nedim'in kendisi ne de eserleriyle ilgili bilimsel bir inceleme yapılmamıştır. Nedim mahlasıyla küçük bir kitapçık olarak yayınlattığı kırk beş kıtadan oluşan *Türk'ün Destanı* adlı manzum eseri de tozlu raflar arasında kalmış gün ışığına çıkmamıştır.

Mehmet Akif Ersoy'un *Çanakkale Destanı* tarzında akıcı bir dille kaleme alınmış, Türk'ün geçmişteki kahramanlıkları hatırlatılarak Türk'e cesaret vermek, geçmişin görkemli tarihini gözler önüne sererek Türk'ü gaflet uykusundan uyandırmak amacını güden Türk'ün Destanı adlı manzum eserin bugüne kadar dikkat çekmemiş, üzerinde durulmamış olmasının nedeni şiirin altında sadece "Nedim" imzasının yer alması ve yazar ile ilgili hiç bir açıklamanın bulunmamasıdır.

Ahmet Nedim Servet Tör'ün *Defter-i Hatırat*'ını yazmış olması ve o güne değin yazdığı eserlere günlüğünde değinmesi, bizleri *Türk'ün Destanı*'nın sahibine ulaştırmıştır. Ahmet Nedim, *Türk'ün Destanı* adlı manzumesine *Defter-i Hatırat*'ında kısa da olsa atıfta bulunur. 25 Temmuz 1330 (7 Ağustos 1914) günü günlüğüne düştüğü satırlarda "Sevgili kızım; sana verdiğim vaad-i mükerrere rağmen, defterin, işte bir buçuk aydır mühmel kaldı. Bu tehhürün başlıca sebebi, benim, şu aralık matbuat ve matbaalarla fazlaca iştigalim oldu. Gazeteler Ne Diyor? İsmindeki üçüncü kitapla İzci Türküsü-Ah Rumeli ve Türk'ün Destanı nâm manzumelerin tab ve tevzii ve icrâât-ı askeriyye müteallik yazılan bazı makalelerin gazetelerle neşri gibi birtakım meşâgil-i husûsîye ve nim-resmîye beni, seninle hasbihâlden uzunca müddet mahrum bıraktı." (Ahmet Nedim, s.154) sözleriyle basımı ve dağıtılması yapılmakta olan eserlerinden bahseder.

28 Temmuz 1914 yılında başlayan 1. Dünya Savaşı'nın insanlık adına getireceği yıkım ve felaketlere, tüm Balkan ve Avrupa ülkeleri ve dünya haritasında yapacağı değişimlere günlükte geniş yer verir. Böylece Ahmet Nedim'in millî duyguların yanında siyasi ve askerî alandaki görüş ve düşüncelerini de dönemin gazete ve dergilerinde dile getirerek Osmanlı devletini yakından ilgilendiren siyasi gelişmelere de duyarsız kalmayarak, çağın meseleleriyle yakından ilgilendiğini bu görüş ve düşüncelerin de eserlerine yansıdığını görürüz.

Halkı yerli malların kullanımı ve Müslüman tüccar ve esnaftan alış veriş yapmaya yönlendirmek amacıyla "Müslümanlara Mahsus" başlığı ile yazdığı küçük risaleden ilk etapta iki bin adet bastırarak ücretsiz dağıtır, sonrasında da yirmi bin nüsha bastırarak geniş kitlelere yayılmasını sağlar. "Biz, yani şu zamanın adamları, başımızdaki festen, kurdeleden

ayaklarımızdaki çoraplara, kunduralara varıncaya kadar kâmilen Avrupa emtiası içinde bulunuyoruz ve bunları da bir Müslüman'dan değil Hıristiyan'dan ve hassaten Rumlardan alıyoruz. Onlar da, bizlerden kazandıkları paralarla Yunan hükümetine zırlılar hediye ediyorlar!” (s.123) diyerek Türk halkının yabancı tüccarlara para kaptırmasına razı olmayarak tepki gösterir. O önemde yaptığı bu tür bir girişimlerin etkisi azımsanmayacak derecede büyük olur.

Sadece düz yazı ile değil manzum eserleriyle de milli şuurun gelişmesi yönünde kalemını kullanmaktan çekinmeyen Ahmet Nedim, Balkan savaşlarıyla büyük yara alan, çöküşün eşiğine gelen Osmanlı devletinin can çekişisini de görmezden gelemeyen ve 1. Dünya Savaşı'nın ayak sesleri duyulurken *Türk'ün Destanı* ile Türk milletini gaflet uykusundan uyandırmaya çalışır.

Bu çalışmada, 1914 yılında yazılan ve 1916 yılında küçük bir kitapçık olarak basılan nüshası günümüze kadar Osmanlıca basımıyla orijinalliğini korumuş, ancak Millî Edebiyat Dönemi ürünü olarak henüz gün ışığına çıkmamış olan dörder dizelik kıtalar halinde kırk beş bölümden oluşan, *Türk'ün Destanı*'ni Osmanlıcadan Türkçeye çevirip yorumlanmaya çalışacağız. 1914 yılında Çanakkale zaferi öncesi yazılmasına karşın güncelliğini yitirmeyen bir eser olarak günümüz Türkiye'sini de büyük ölçüde yansıtan *Türk'ün Destanı*, kimliğini, benliğini, geçmişini, kültürünü, değerlerini unutmaya yüz tutmuş, uyumakta olan günümüz Türk milletine ithaf edilmiş gibidir.

Millî Bir Destan Olarak *Türk'ün Destanı*

Millî edebiyatın, millî duygulara hitap edici özelliklerini *Türk'ün Destanı*'nın tüm mısralarında dile getiren Ahmet Nedim Servet Tör, yer yer övgü ve yer yer eleştiri ve hiciv dolu söylemlerle baştan sona millî şuur hareketine geçirici bir tarzda Türkoğlu'na bazen sert bazen de yumuşak ve öğüt verici bir dille seslenir.

Küçük bir kitapçık olarak bastırıldığı eserinin daha ilk giriş kapağına dört dizelik bir manzume ekleyerek şanlı tarihi örnek gösterip gelinen noktayı gözler önüne seren Ahmet Nedim, Türk milletine ve Türk ordusuna uzun bir destan armağan eder.

Ey, Oğuz neslinin şanlı yavrusu
 Ey, nedir bilmeyen ölüm korkusu
 Dinle bak, ne diyor senin destanın
 Ey, büyük Osman'ın dünkü ordusu

Millî Edebiyat Döneminin halkın millî hislerine tercüman olan, güçlü kalemlerinden İstiklal Marşı şairi Mehmet Akif'in *Çanakkale Destanı*'na benzer bir yaklaşımla, düz yazılarının

yanında *Namaz* ve *Cenk* destanlarıyla katkı sağlayarak adını bu iki şiirle az da olsa duyuran Ahmet Nedim'in tozlu raflarda kalan *Türk'ün Destanı* manzumesi de bir o kadar etkili dizelerle kaleme alınmıştır.

Destanın altına Haziran 1330 (1914) tarihini düşen Ahmet Nedim, Balkan savaşlarının Osmanlı Devleti'ne bıraktığı büyük kayıpları görmüş, 1. Dünya Harbi'nin de aynı derecede bırakacağı yıkımları sezmiş bir şair kimliğiyle çağının çalkantılı dönemini dizelere döker. Türk'ün geçmişteki şanlı destanından örnekler verip, Türk askerini yüreklendirmesinin yanında, kaybedişin, yıkılışın, çöküşün, teslim oluşun faturasının da ağır olacağından endişesiyle eleştirici ve hicvedici bir dille Türkoğlu'na öğütler verip kendine gelmesi yolunda gür sesini yükseltir.

Daha eserin ilk kıtasında rengini kanından alan Türk bayrağının kolay kazanılmadığını hatırlatarak, Türk'ün kahramanlığını dile getirir.

Bir avuç yiğitle çıktın meydana
Daldın ülkelere daldın düşmana
Boyandı her yanın kırmızı kana
Hâlâ bayrağında o kan Türkoğlu (k.1, s.3)

Destanın ilk bölümlerinde geçmişin görkemli zaferlerine atıfta bulunarak dokuzuncu kıtaya kadar okurunu geçmişe götürüp, Türk ordusunun kahramanlığını ve şanını okuyucuya hatırlatır.

Bir vakit âlemde şerefle gezdin
Kaleler çiğnedin, ordular ezdin
Karşına binlerce esirler dizdin
Doldurdun âleme figan Türkoğlu (k.2, s.3)

İlk sekiz kıtada bir vakit Türk akınlarının dehşet saçmasından, orduların zaferler kazanmasından, düşmanların Türk ordusunun önünden köşe bucak kaçışından, Macar'ı Moskof'u erlik meydanında yenişinden, Viyana önlerine kadar gelmesinden söz ederek "Titrerdi adından cihan Türkoğlu" (k.3, s.3) sözleriyle Türk ulusunun büyüklüğünü hatırlatarak Türkoğlu'nu özüne dönmeye çağırır. Ulusa, geçmişte dünyayı dize getirmişken şimdi çaresiz, bitmiş, tükenmiş ve kim olduğunu bilmeyen bir millet olup çıkışına kızar ve kendine gelmesi için seslenir.

Bir vakit üç iklim senin yurdunda
Tarihe şan veren altın ordundu
Bütün dünyalara karşı durdu
Evveldi o günlerin yalan Türkoğlu (k.7, s.4)

1914'lere değin gelinen noktayı tarihten örnekler vererek eleştirir ve Türk'ün şan ve şerefının nasıl da yok olup gittiğini acı bir dille dizlere döker.

İslam'ın şerefi şefkati sendin
Dünyanın merkez-i sıkleti sendin
Cihanın en büyük milleti sendin
Nerede o şeref o şan Türkoğlu (k.8, s.5)

Dokuzuncu kıtadan itibaren Türkoğlu'nun şanlı tarihini unutup güçsüz, perişan, aciz durmasına kızır ve düşmanlarının karşısında başını yere eğmesine "Ey Türk" nidalarıyla hitap ederek tepki gösterip sert çıkar.

Şimdi acep neden çekildin ey Türk
Yüksekten bakarken eğildin ey Türk
Sen böyle olacak değildin ey Türk
Düşün halini de utan Türkoğlu (k.9, s.5)

Geçmişe bir dönüp bakması, görkemli tarihi örnek alması için her kıtada yinelediği "Türkoğlu" sözleriyle ulusa sitemkâr bir üslupla "Unutma ceddinin döktüğü kanı" (k.11, s.5) diye seslenerek; 12 ve 15. kıtalar arasında Kılıç Arslanların, Barbarosların, Fatihlerin, Yavuzların kazandığı zaferlerden örnekler vererek gelinen noktayı gözler önüne serer.

O Selahaddinler, Kılıç Arslanlar
Yavuzlar, Muratlar, koca sultanlar
Dalkılıç askere rehber olanlar,
Onlardı, bu yurdu kuran Türkoğlu (k.13, s.6)

16. kıtadan itibaren ses tonunu sertleştirerek Balkan harbinden itibaren giderek kan kaybeden, küçülen, yakılıp yıkılan, ezilen, güçsüzleşen vatanın halini gözler önüne sererek, Türkoğlu'na geçmişe unutmaması için öğütlerde bulunur ve "Yetişir uykular uyan Türkoğlu" (k.17, s.) diyerek gaflet uykusundan uyandırmaya çalışır.

Birleşti yabanın kurdu sırtlanı,
Zayıfken sardılar hasta Arslan'ı
Kolonun yok idi eski dermanı,
Vermediler sana aman Türkoğlu (k.18, s.7)

Ahmet Nedim, şanlı bir geçmişten sonra düşmana boyun eğişin faturasının ağırlığını dizelere dökererek, viran olan vatanın kanayan tablosunu çizer.

Neler gördü neler o dertli başın
 Düşmana çiğnendi anan kardaşın
 Kırıldı çanağın döküldü aşın
 Yurdu kıldılar viran Türkoğlu (k.19, s.7)

Bir zamanlar Dömeke önünden kaçan Yunan'ın şimdi adaları ve Selanik'i vatandan koparışını; artık camilerde ezanların susup, yerine kilise çanlarının çalındığını (k.21, s.) büyük kanlar döküldüğünü acı bir dille dizelerine döker.

Camiler türbeler yandı yıkıldı
 İmama (Ferdinand) ismi takıldı (*)
 Müezzin boğuldu kabre tıkıldı
 Sustu oralarda ezanlar Türkoğlu (k.22, s.8)

22 ve 31. kıtalar arasına ise ölüm sessizliği girer; hüznün, acı, keder Rumeli'de dökülen kanların faturası gözler önüne serilir. Ahmet Nedim, bu durumu açık bir dille ortaya koyarak Türkoğlu'nun sessiz ve aciz kalıp, düşmana boyun eğişine kızar ve üzülüp ağlamanın fayda etmeyeceğini dile getirerek kendine yakışanı yapmasını öğütler.

Ecdadın almışken bu kadar yerler
 Sen neler yaptınsa haydi gel göster
 Acep yok mu sende o kandan eser
 Sormaz mı bu hali Yezdan Türkoğlu (k.31, s.11)

Sonraki son on üç kıtada ölüm sessizliğini bozarak, Türkoğlu'na koynunda yılan beslememesi; dostunu, düşmanını iyi bellemesi; vatanına hizmet edip bayrağını namusu ile bir tutup göklerde dalgalandırması; tembelliği bırakıp kendine yakışır bir şekilde çalışıp ülkesini kalkındırması için nasihatlerde bulunur.

Ey bu destanımı okuyan yiğit
 Bir iki nasihat vereyim işit
 Sözümü kulağa altın küpe et
 Var ise göğsünde iman Türkoğlu (k.32, s.12)

Nedim, "Namusuna, bayrağına ve yurduna göz dikenlerin dillerini kopar" sözleriyle ulusa son kez seslenerek hemen kendine gelip uyanmazsa yarın çok geç olacağını uyarısında bulunur ve destanını uyan öğüdü ile bitirir (k.44,s.14).

İşte, ey Türkoğlu bitiyor destan
 Düşünsün halini okuyan ahûan
 Aman dert ortağım aman el aman
 Sabah oldu artık uyan Türkoğlu
 Ezer sonra seni devran Türkoğlu (k.45, s.14)

Sonuç

Ahmet Nedim, II. Meşrutiyetle birlikte güçlenip yayılan Birinci Dünya Savaşı yıllarında yoğun olarak kendini gösteren Millî edebiyat akımını benimseyerek, toplum için sanat anlayışıyla hareket etmiştir.

Türk'ün Destanı'nda da görüldüğü gibi Ahmet Nedim, Genç Kalemler'in çizdiği yolda ilerlemiş bir isimdir. Destanda, Türk'ün milli hisleri uyandırılmaya çalışılmış, Türk'ün geçmişten bu yana kazandığı zaferler destana dökülerek parçalanmanın eşiğine gelen Osmanlı yerine 'Türkoğlu'na seslenilerek, Türkün gaflet uykusundan uyanıp Türkçülük şanını yeniden yüceltmesi, Türk bayrağını göklerde gururla dalgalandırması ümit edilmiştir.

Türk'ün Destanı

Ey Türk!

-1-

Bir avuç yiğitle çıktın meydana
 Daldın ülkelere daldın düşmana
 Boyandı her yanın kırmızı kana
 Hâlâ bayrağında o kan Türkoğlu

-2-

Bir vakit âlemde şerefle gezdin
 Kaleler çiğnedin, ordular ezdin
 Karşına binlerce esirler dizdin
 Doldurdun âleme figan Türkoğlu

-3-

Bir vakit akının dehşet saçardı
 Orduna zaferler kucak açardı
 Düşmanlar, önünden, öyle kaçardı...
 Dönmezdi ardından sapan Türkoğlu

-4-

Bir vakit, Macar'ı Moskof'u vurdun
Erlük meydanında merdane durdun
Ordunu Viyana önüne kurdun
Titrerdi adından cihan Türkoğlu

-5-

Bir vakit denizde kılıçlar çaldın
Ne kadar adalar, kaleler aldın
Düşman ülkesine ateşler saldın..
Attırdın âleme duman Türkoğlu

-6-

Bir vakit gezerdi namın dillerde
(Papalar) seninle girmişti derde
Avrupa, emrine boyun eğdi..
Der idi senindir ferman Türkoğlu

-7-

Bir vakit üç iklim senin yurdunda
Tarihe şan veren altın ordundu
Bütün dünyalara karşı durdunda
Evveldi o günlerin yalan Türkoğlu

-8-

İslam'ın şerefi şefkati sendin
Dünyanın merkez-i sıkleti sendin
Cihanın en büyük milleti sendin
Nerede o şeref o şan Türkoğlu

-9-

Şimdi acep neden çekildin ey Türk
Yüksekten bakarken eğildin ey Türk
Sen böyle olacak değildin ey Türk
Düşün halini de utan Türkoğlu

-10-

Unutma, ecdadın yiğitti mertti
Mertler divanında erlikte fertti
Düşmanlar başına en büyük dertti
Adına derlerdi yaman Türkoğlu

-11-

Unutma ceddinin döktüğü kanı
Bu mülke can veren o kahramanı
Pelevne'de hâlâ söylenir şanı
Her yer de onundu meydan Türkoğlu

-12-

Düşün o şefkatli Sultan Fatih'i
Kahraman yürekli Arslan Fatih'i
Koca İstanbul'u alan Fatih'i
Sendendir, o büyük insan Türkoğlu

-13-

O Selahaddinler, Kılıç Arslanlar
Yavuzlar, Muratlar, koca sultanlar
Dalkılıç askere rehber olanlar,
Onlardı, bu yurdu kuran Türkoğlu

-14-

Koca Barbaroslar, şanlı korsanlar
Turgutlar, Kemaller, o babacanlar
Ateşe saldıran deniz yakanlar..
Sürmüştü âlemde devran Türkoğlu

-15-

Evet, o yiğitler yaman askerdi
Atıcı, vurucu, binici erdi
Kimseden yılmazdı mertçe gezerdi
Atardı düşmana tırpan Türkoğlu

-16-

Unutma, ecdadın büyüktü büyük
(Büyüklük yanında kalırdı küçük)
Olsun bu sözlerim sana bir yüzük
Parmığına tak da inan Türkoğlu

-17-

Unutma, hâlâ şu Balkan harbini
Yaksın ateşleri daim kalbini
Düşün dört düşmanın acı fendini
Yetişir uykular uyan Türkoğlu

-18-

Birleşti yabanın kurdu sırtlanı,
Zayıfken sardılar hasta Arslan'ı
Kolunun yok idi eski dermanı,
Vermediler sana aman Türkoğlu

-19-

Neler gördü neler o dertli başın
Düşmana çiğnendi anan kardaşın
Kırıldı çanağın döküldü aşın
Yurdu kıldılar viran Türkoğlu

-20-

Daha dün (Dömeke)
Önünde seni görünce kaçmıştı
Düşman-ı deni bugün adalarla
Selanik hani kaptı o yerleri
Yunan, Türkoğlu

-21-

Düşün, Rumeli'yi düşün Yunan'ı
Düşün, oralarda dökülen kanı
Düşün, camilerde çalınan çanı
Aksın gözlerinden al kan Türkoğlu

-22-

Camiler türbeler yandı yıkıldı
 İmama (Ferdinand) ismi takıldı (*)
 Müezzın boğuldu kabre tıklıldı
 Sustu oralarda ezanlar Türkoğlu

(*) Kırcaali ve civarında bulunan, yedi yaşından yetmiş yaşına kadar, kadın ve erkek bütün Müslüman Pomakların, göğüslerine tüfek... Boğazlarına bıçak dayayarak cebren ve kerhen dinlerini tebdil ettirdikleri sırada yine oradaki caminin imam ve hatibi olan zanende, sarığını yerlere atarak, başına bir şapka geçirdiklerini ve adını da tebriken (!) Bengal kralının ismi olan (Ferdinand) a tahvil ettiklerini o zamanki gazetelerin hepsi yazmıştı.

-23-

Orada ne ocak, ne insan kaldı
 Canı da malı da düşmanlar aldı
 Türkün namusunu taşlara çaldı
 Dayanmaz bu hale insan Türkoğlu

-24-

Evet, Rumeli'yi düşün de ağla
 Coşkun sular gibi durmayıp çağla
 Kederli başına karalar bağla
 Belâ-yı yaranına dayan Türkoğlu

-25-

Ağlayıp oturmak faide vermez
 Âdem çalışmazsa murada ermez
 Öyle kuru laflar torbaya girmez
 İnsandır intikam alan Türkoğlu

-26-

Erkeksin boş yere ağlama sakın
 Kaldır başını da etrafa bakın
 İntikam, kalbine eylesin akın
 Gayret kılıcını kuşan Türkoğlu

-27-

Evet, hep doğrandı ihtiyar, sabı
Cehalet, gaflettir bunun sebebi
Silkin, uyan artık Arslanlar gibi
İntikam bekliyor cihan Türkoğlu

-28-

Evet, cehalettir senin düşmanın
Gaflet uykusuyla uyuşmuş kanın
Nerede gayretin yok mudur canın
Durma, sen de artık davran Türkoğlu

-29-

Miskinlik yetişir biraz da canlan
Unutma intikam fikrini bir an
Sonra çok pişman olursun inan
Bak, Rumeli sana, nişan Türkoğlu

-30-

Kinini besile evladın gibi
Sarıl silahına mu'tâdın gibi
Al öcünü sen de ecdadın gibi
Vaktini geçirme aman Türkoğlu

-31-

Ecdadın almışken bu kadar yerler
Sen neler yaptınsa haydi gel göster
Acep yok mu sende o kandan eser
Sormaz mı bu halî Yezdan Türkoğlu

-32-

Ey bu destanımı okuyan yiğit
Bir iki nasihat vereyim işit
Sözümü kulağa altın küpe et
Var ise göğsünde iman Türkoğlu

-33-

Dikkat et; düşmana kaptırma para
Verdiğin mangırla alırlar (gara)
Alışta verişte Müslüman ara
Besleme koynunda yılan Türkoğlu

-34-

Adettir kim görse, ezer yılanı
Kaçırma fırsatı, çekme ziyanı
Onların başlıca paradır canı
Sen verme, onlardan kazan Türkoğlu

-35-

Düşmana güvenme gözünü dört aç
Gitme kapısına kalsan bile aç
Çalış, olmayasın namerde muhtaç
Çalış, kıymetlidir zaman Türkoğlu

-36-

Vatana millete yabancı durma
Bindiğin ağaca baltalar vurma
Sakla, yabancıya sırrı duyurma
Düşmandır aldanma; düşman Türkoğlu

-37-

Silahın, duvarda parlarsın dursun
Atların, ahırda naralar vursun
Korkaklar, harp günü evde otursun
Sen yürü düşmana Arslan Türkoğlu

-38-

Paranı sakınma donanmaya ver
Demirden, bir muhib ordu yetiştir
Sonra bu ordunla denizlere gir
Dolsun zırhlılarla liman Türkoğlu

-39-

Yakında (Reşad) la (Osman) yılmazı
Gelirse çekilmez düşmanın nazı
İnşallah o zaman düzer de sazı
Çalar söyletiriz destan Türkoğlu

-40-

Himmet et; donanma himmetle olur
Hamiyet; vatana hizmetle olur
Milletçe, hep birden gayretle olur
Himmete muhtaçtır vatan Türkoğlu

-41-

Himmet et, karşına zırlırlar dizdir
Çıkar boğazlardan düşmanı ezdir
Yine bayrağını enginde gezdir
Gelsin o şerefli zaman Türkoğlu

-42-

Çalkansın ününle denizler dolsun
Düşmanlar kahrından saçını yolsun
En büyük kuvvetin denizde olsun
Yetişmez (Fatih)le (Osman) Türkoğlu

-43-

Vatana muhabbet dine riayet
Büyükklere hürmet emre itaat
Dünyada başlıca budur ibadet
Öyle buyuruyor Kur'an Türkoğlu

-44-

Namusun azizdir yurdun mukaddes
Bayrağı, namusla bir tutar herkes
Bunlara uzanan dili kopar
Böyle emrediyor vicdan Türkoğlu

-45-

İşte, ey Türkoğlu bitiyor destan
Düşünsün halini okuyan ahûan
Aman dert ortağım aman el aman
Sabah oldu artık uyan Türkoğlu
Ezer sonra seni devran Türkoğlu
Nedim /Haziran 330

Kaynakça

- TÖR, A. N. S. (1916). *Türk'ün Destanı 1332*, İstanbul: Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı
- TÖR, A. N. S. (2008). *Nevhiz'in Günlüğü "Defter-i Hatırat"*. (2. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- MERİÇ, N. (2011). Ahmet Nedim ve Nevhiz'in Günlüğü: Başkasına Yazılan Bir Günlüğün Anatomisi. *Biyografi Atölyesi İhtisas Sempozyumu*, 21 Mayıs.